

18. ELOKUUTA 2025

**Vuoden 2026 talousarvion ja suunnitelman
2027–2028 laadintaohjeet**

IITIN KUNTA
KUNNANHALLITUS
18.8.2025 § 155

Sisällys

Aikataulu	2
Yleistä	3
Tilinpäätösennuste 2025.....	4
Kuntatalouden kehitys	5
Väestökehitys.....	6
Työllisyyden kehitys	7
Strategia ja toiminnalliset tavoitteet	8
Arvio talouskehitykseen vaikuttavista tekijöistä.....	10
Verotulot.....	10
Valtionosuudet.....	10
Ohjeet talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluun	11
Tulot	11
Muut tuotot	11
Henkilöstökustannukset	11
Henkilöstösuunnittelu.....	12
Kustannustaso.....	12
Investoinnit	12
Tietojen syöttäminen taloussuunnitteluohjelmaan	13
Raami	14

Aikataulu

18.8.2025	Kunnanhallitus hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaohjeet ja toimialat aloittavat taloussuunnittelun laadintaohjeiden mukaisesti
4.-5.9.2025	Valtuustoseminaari
17.9.2025	Tekniset palvelut antavat arvion sisäisistä vuokrista vuodelle 2026
17.9.2025	Hallintopalvelut tuottavat ruoka- siivous ja ICT-palveluista arviot sisäisistä vuokrista ja laskutuksesta
15.10.2025 mennessä	Valiokuntien kokoukset talousarvioesityksen sisällöstä
8.10.2025	Toimialueiden talousarvioesitysten tekstit toimitettu hallintopalveluille, luvut syötetty Accuna-ohjelmaan
27.10.2025	Kunnanjohtaja julkaisee talousarvioesityksensä
27.10.2025	Kunnanhallitus aloittaa talousarvion käsittelyn *
3.11.2025	Kunnanhallitus käsittelee talousarviota ja tekee kunnanvaltuustolle esityksen vuoden 2026 veroprosenteista*
11.11.2025	Kunnanvaltuusto päättää vuoden 2026 veroprosenteista*
9.12.2025	Kunnanvaltuusto päättää talousarviosta ja taloussuunnitelmasta
12/2025-1/2026	Kunnanhallitus hyväksyy talousarvion täytäntöönpano-ohjeen
31.1.2026	Toimialojen käyttösuunnitelmat vahvistettu

*) Talousarvion käsittelyä kunnanhallituksessa jatketaan tarvittaessa seuraavissa kokouksissa ja/tai pidetään ylimääräisiä kokouksia.

Kunnanjohtajalla ja hallinto- ja talousjohtajalla on oikeus tarkentaa ja muuttaa valmisteluajataulua tarvittaessa.

Talousarviokirjan tekstiosuudet tulee laatia eurotietojen kanssa samassa aikataulussa ja ne esitetään talousarviotyön vaiheissa samoissa yhteyksissä kuin eurotiedotkin eli myös valiokunnissa. Tekstiosuuksissa tulee kertoa olennaiset toiminnalliset muutokset ja vakanssimuutokset sekä erityisesti tulee kiinnittää huomioita mittareihin ja asetettavaksi esitettäviin tavoitteisiin.

Yleistä

Kuntalain (410/2015) 110 §:ssä säädetään kunnan talousarviosta. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Tilikauden 2024 tulos oli 759 192 euroa muutettua talousarviota parempi ja poistoeron (69 829 euroa) kirjaamisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 65 794 euroa.

Verotulot ylsivät muutettuun talousarvioon ollen 500 583 euroa korkeammat. Valtionosuudet toteutuivat 158 651 euroa eli 3,9 prosenttia muutettua talousarviota pienempänä. Rahoitustuottojen ja -kulujen poikkeama oli 378 038 euroa positiivinen ja ne toteutuivat 338 038 euron suuruisina.

Toimintatuotot nousivat vuodesta 2023 18,7 prosenttia. Toimintakuluissa puolestaan nousua oli 5,4 prosenttia. Henkilöstökulut nousivat 3,8 prosenttia eli 453 742 euroa vuoden 2023 tilinpäätöksestä. Palvelujen ostot nousivat 13,4 prosentilla, eli 585 937 euroa. Maksettujen avustusten määrä laski 121 092 eurolla eli 13,1 prosenttia. Henkilöstökulut olivat 59,5 prosenttia ja palvelujen ostot 23,6 prosenttia toimintakuluista. Muihin toimintakuluihin jäi 16,9 prosenttia toimintakuluista. Toimintakate parani edellisvuoteen nähden 2,6 prosenttia eli 431 259 euroa.

Alkuvuodesta 2025 toteutui Kausalan Kaukolämpö -yhtymäjärjestelyn loppuun saattaminen, jonka seurauksena satunnainen erä 5,8 miljoonaa vaikuttaa vuoden 2025 tulokseen poikkeuksellisella tavalla.

Tilinpäätösennuste 2025

	TA + TA muutos 2025	TPE 2025	tilanne 30.6.2025
Tuloslaskelma			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	4 788 654	4 788 654	2 144 429
Maksutuotot	418 920	418 920	168 013
Tuet ja avustukset	250 000	250 000	209 841
Muut toimintatuotot	3 266 236	3 266 236	1 619 247
	8 723 810	8 723 810	4 141 530
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-10 491 994	-10 491 994	-5 451 632
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-2 244 057	-2 244 057	-1 072 638
Muut henkilösivukulut	-277 309	-277 309	-159 469
Henkilöstökulut	-13 013 360	-13 013 360	-6 683 739
Palvelujen ostot	-8 383 346	-8 383 346	-4 454 196
Aineet,tarvikkeet, tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-2 187 442	-2 187 442	-1 112 817
Avustukset	-1 023 000	-1 023 000	-601 052
Muut toimintakulut	-2 614 606	-2 614 606	-1 451 122
	-27 221 755	-27 221 755	-14 302 926
TOIMINTAKATE	-18 497 945	-18 497 945	-10 161 396
Verotulot	15 500 000	15 400 000	6 366 519
Valtionosuudet	4 276 200	4 276 200	2 157 475
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	100 000	100 000	0
Muut rahoitustuotot	120 000	120 000	131 538
Korkokulut	-60 000	-60 000	-41 041
Muut rahoituskulut	-10 000	-10 000	-507
VUOSIKATE	1 428 255	1 328 255	-1 547 412
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunn.mukaiset poistot	-1 800 000	-1 800 000	-900 000
Arvonalentumiset			
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot ja kulut	5 875 000	5 824 430	5 824 430
TILIKAUDEN TULOS	5 503 255	5 352 685	3 377 018
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	50 000	50 000	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄ- MÄ)	5 553 255	5 402 685	3 377 018

Tilinpäätösennuste sisältää vielä epävarmuustekijöitä.

Tässä vaiheessa vuotta vaikutelma on, että talousarvion mukainen tilikauden tulos on suurilta osin saavutettavissa. Talousarviovuoden toteumaa tarkastellessa on syytä huomioida varsinaisesta toiminnasta irrallisenä satunnainen erä.

Kuntatalouden kehitys

Taustaa

Kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kuntatalouden tilikauden tulos heikkeni reippaasti, kun tilikauden tulos jäi vajaaseen 200 miljoonaan euroon. Viime vuonna tilikauden tulos lähenteli vastaavana ajankohtana noin puolta miljardia euroa. Neljännesvuosiraporttien mukaan kuntien verotulot kehittyivät alkuvuonna heikosti. Heikkoa tilikauden tulosta selittää myös toimintamenojen yli 5 prosentin kasvu. Erityisesti kunnissa lisääntyivät palvelujen ostot, mutta myös henkilöstökulut nousivat ripeästi.

Kuntien talouden tila voi vaihdella neljännesvuosittain huomattavasti riippuen esimerkiksi vero- ja myyntitulojen tai vaikkapa takaisin maksettavien lainojen rytmytyksestä. Neljännesvuositilastoihin sisältyy siten paljon epävarmuutta, mutta samalla ne tarjoavat pilkahduksen tuoreimpaan kehitykseen.

Suomen talouskehitys on polkenut puoli vuotta paikoillaan. Tilastokeskuksen tarkentuneiden ennakkotietojen mukaan bruttokansantuotteen volyymi pysyi tammi-maaliskuussa edellisen vuosineljänneksen tasolla ja sitä edellisenä vuosineljänneksenä kehitys painui jopa pienelle miinukselle.

Kun BKT:n tietoja vertaa edellisen vuoden vastaaviin ajankohtiin niin kehitys näyttää hieman paremmalta. Alkuvuonna BKT:n volyymi kasvoi 1,0 prosenttia ja viime vuoden loppupuolella jopa sitä vahvemmin. Tilastokeskuksen kansantuotteen tilastoja tarkennettiin juhannuksen alla yllättävän paljon parempaan suuntaan muun muassa teollisuustuotannon ja viennin kehityksen osalta, mutta kevään aikana ennustelaitosten arviot tulevien vuosien kasvusta ovat tulleet selvästi alaspäin. Kuluvan vuoden BKT-kasvun ennakoita liikkuu noin 0,5–1,0 prosentin tuntumassa. Se on varsin lähellä arvioita Suomen normaalista, potentiaalisen tuotannon kasvuvauhdista.

Bruttokansantuotteen kasvua kotimarkkinoilla tukee tänä vuonna poikkeuksellisen matalalle tasolle painunut inflaatio, työehtosopimuksissa sovittu palkankorotuslinja ja korkotason lasku. Ukrainan sotaa edeltänyttä reaali-palkkakehitystä ei kurota kiinni kuitenkaan vielä vähään aikaan. Positiivisia merkkejä nähdään parhaillaan myös rakennussektorilla. Kun asuntomarkkinat vähitellen toipuu henkitoreistaan, välittyy kehitys voimallisesti myös kansantuotteen kehitykseen. Avaimet myönteisempään kehitykseen ovat nyt kuluttajilla.

Suomen talous kääntyi viime vuoden aikana taantuman pohjalta kasvuun. Alkuvuoden tietojen perusteella talouskasvun piristyminen on jatkunut vuoden vaihteen jälkeen, mutta talouden kasvua varjostavat kauppa- ja geopolitiikan tuoma epävarmuus.

Vuoden 2024 tilinpäätösarvioiden mukaan kuntatalouden näkymät vahvistuivat syksyn kuntatalousohjelmassa arvioituun verrattuna, mutta kuntien taloudessa on edelleen tuntuva sopeuttamistarve. Yksittäisten kuntien talouden tilanteet vaihtelevat voimakkaasti, ja kuntakentässä on nähtävissä sekä taloudellista että toiminnallista eriytymistä. Suurissa ja kasvavissa kunnissa on runsaasti investointitarpeita, kun taas pienenevien lapsi- ja nuorisoiäloukkien kunnissa haasteena on sopeuttaa palveluverkkoa ja toimintaa vastaamaan vähenevää palvelutarvetta.

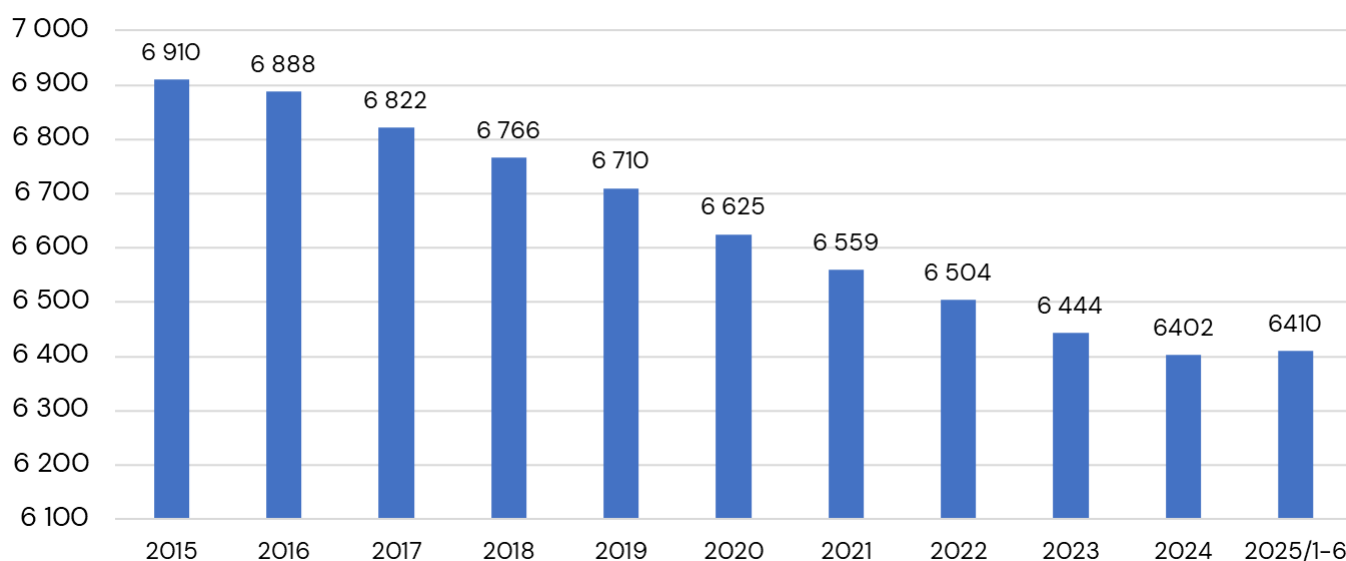
Eriytymiskehitys näkyy myös kuntien edellytyksissä järjestää lakisääteisiä palveluita. Ongelmat työvoiman saatavuudessa, kaupungistuminen sekä syntyvyyden pieneneminen edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja niin kunnissa kuin valtakunnallisestikin.

Kunnat ovat tämän vuoden alusta alkaen vastanneet työvoimapalveluista. Työllisyyskehityksellä on nykyään entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen, sillä kuntien rahoitusvastuut työllisyydenhoidosta ovat aiempaa laajemmat. Kuntatalous on aiempaa herkempi talouden suhdannevaihteluille.

Väestökehitys

	Syntyneet	Kuolleet	tulomuutto	lähtömuutto	Nettomaahanmuutto	Väestönlisäys	Väkiluku
1-6/2024	20	53	118	92	8	0	6 446
1-6/2025	16	45	117	87	5	0	6 410

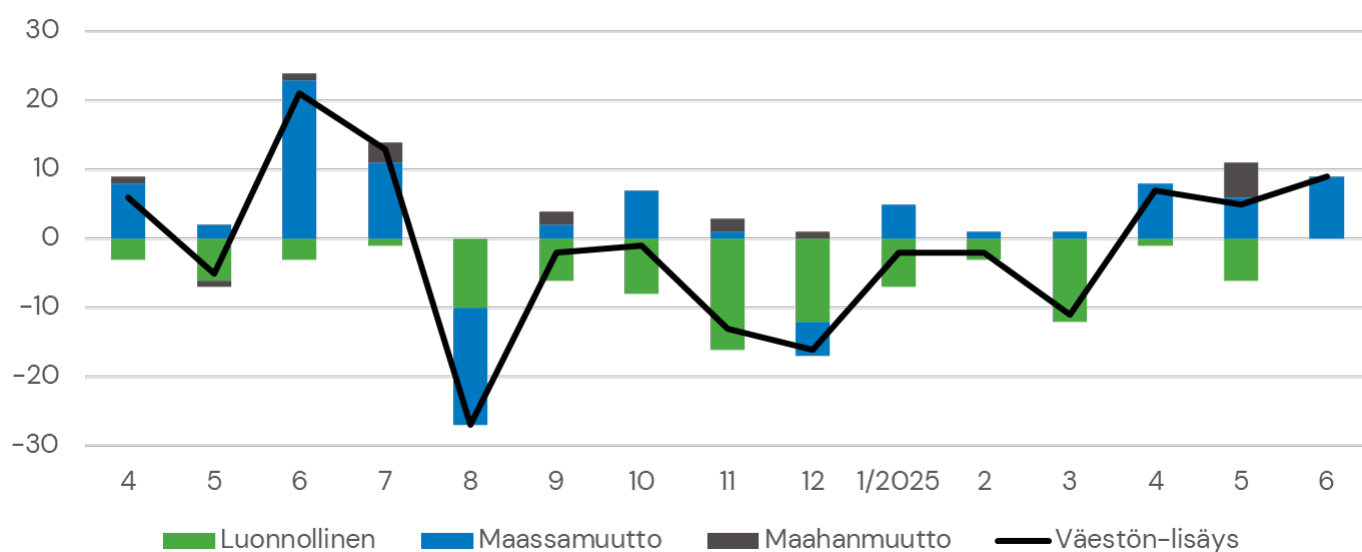
Asukasluvun kehitys, litti

Oheisessa taulukossa on litin kunnan väestön toteutunut kehitys. Väestökehitys on noudattanut suurin piirtein ennustetta vuodesta 2019 alkaen.

Oleennaista tulevina vuosina on toimenpiteet, joilla väkiluvun kehitykseen voidaan vaikuttaa.

Väestömuutokset

(Lähde: tilastokeskus väestöennuste 2019, 2021, tilastokeskus väestön ennakkotiedot)

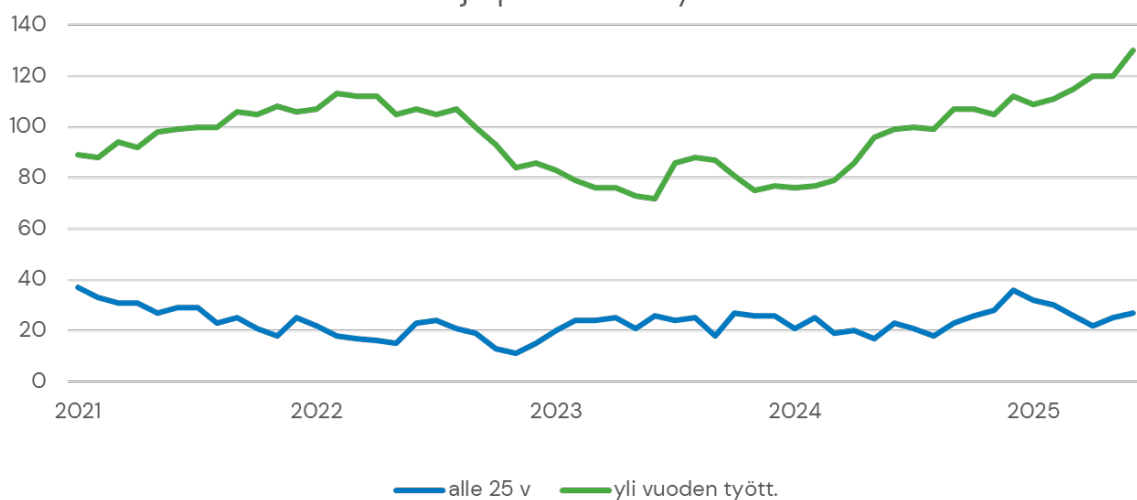
Työllisyyden kehitys

Tilanne 30.6.2025	Henkilöä	Muutos ed. vuoteen		Keskimäärin	
		Henkilöä	%	1-6/2025 Henkilöä	1-6/2024 Henkilöä
Työttömien määrä	305	29	10,5 %	314	280
josta miehet	165	6	3,8 %	182	173
josta naiset	140	23	19,7 %	132	108
Pitkäaikaistyöttömät	130	31	31,1 %	118	86
Nuoret (alle 25 v)	27	4	17,4 %	27	21
Työttömyysaste, %	11,2 %	1,1 %-yks	11,2 %	11,6 %	10,3 %

litin työttömyysaste
kuukausittain

Nuoret ja pitkäaikaistyöttömät

Strategia ja toiminnalliset tavoitteet

Syksyn 2025 aikana käynnistyy kuntastrategian päivittäminen. Tämä työ tulee tapahtumaan limittäin talousarviotyön kanssa. Strategian päivitys tulee näkymään talousarviotyössä ja vuoden 2026 talousarviossa. Ennen kuin uusi kuntastrategia on hyväksytty, on mielekästä pitää vuoden 2025 loppuun voimassa olevaa kuntastrategiaa talousarviotyön ohjenuorana. Kaikkien strategiaan kirjattujen tavoitteiden toteuttaminen yhtä aikaa nykyisessä taloudellisessa tilanteessa ei ole mahdollista. Strategiasta on pyrittävä valitsemaan konkreettisimmin lyhyellä aikavälillä vaikuttavat tavoitteet, joilla pyritään lisäämään asukkaiden hyvinvointia ja kunnan elinvoimaisuutta. Tavoitteet on asetettava niin, että niiden toteutumista voidaan seurata todennettavissa olevilla mittareilla.

PAINOPISTEET

Hyvinvoinnin edistäminen
Monipuolinen asuminen
Elinvoiman kasvattaminen
Kuntaimago ja tunnettavuus

VISIO

litti on hyvinvoiva ja haluttu asuinkunta kansainvälisin kosketuksin.

MISSIO

litiin kunnan tehtävä on mahdollistaa edellytykset hyvälle elämälle ja yrittämiselle maaseutumaisessa yhteisössä.

ARVOT

Avoimuus

Kerromme asioiden valmistelusta, kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista, päätöksistä ja perusteluista selkeästi ja ajoissa.

Ihmislähtöisyys

Olemme olemassa kuntalaisia varten. Toimintojemme suunnittelussa ja toimeenpanossa edetään ihminen edellä, kuntalaisia kuunnellen.

Vastuullisuus

Ennakoimme, seuraamme ja arvioimme toimintamme vaikutuksia. Teemme valintoja yhteistä hyvää ja kestävää kehitystä tavoitellen.

Vuorovaikutteisuus

Haluamme kohdata toisiamme, synnyttää keskustelua sekä toimia yhdessä tekemisen ja molemminpuolisen luottamuksen edistämiseksi.

6

Painopisteiden kuvaukset ja mittarit

Hyvinvoinnin edistäminen; asukkaiden tarpeiden mukainen palvelutarjonta, liikunta ja kulttuuri, osaava ja jaksava henkilöstö, palveluyhteistyö yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Mittareina: Asukastyytyväisyys, palvelupalautteet, hyvinvointikertomus- ja suunnitelma, kuntatalous.

Monipuolinen asuminen; ennakoiva kaavoitus, erilaisiin käyttötarkoituksiin ja elämäntilanteisiin soveltuvat asunnot ja tontit eri puolilla kuntaa, myös vapaa-aika, etätyö ja monipaikkaisuus huomioiden.

Mittareina: Väestökehitys, muuttoliike, pendelöinti, asuntojen ja tonttien kysyntä sekä haetut rakennusluvut.

Elinvoiman kasvattaminen; yritysvaikutusten arviointi, yritys- ja elinkeinopalvelut, toimitila- ja tonttitarjonta, koulutettu työvoima, ajanmukainen infrastruktuuri, tietoliikenneyhteydet, kulkuyhteydet (VT 12) ja joukkoliikenne.

Mittareina: Toimivien yritysten määrä, yrityksiltä saatu palaute, työvoiman saatavuus, työllisyys- ja työpaikkatilanne sekä investointi- ja kehittämishankkeiden määrät, kuntatalous.

Kuntaimago ja tunnettavuus; avoimuus, monen suuntainen yhteistyö, vetovoimainen työnantaja, kuntaviestintä ja –markkinointi, monipuolinen tapahtumatarjonta, osallistuminen ja vaikuttaminen.

Mittareina: Kyselyt, työnhakijamäärät, kuntaviestinnän ja –markkinoinnin tavoitavuus, kunnan näkyvyys sekä osallistumisen ja vaikuttamisen (tilaisuudet, tapahtumat, kyselyt, aloitteet) aktiivisuus.

7

1. Kuntapalvelujen uudistamissuunnitelma vastaamaan kunnan hyvinvointialueiden aloittamisen jälkeistä toimintaympäristöä.
 - Sivistyspalvelujen kehittämissuunnitelman laatiminen (varhaiskasvatus, opetus, kirjasto, liikunta, kulttuuri, nuoret).
 - Teknisten palvelujen palvelustrategian laatiminen.
 - Tarkastellaan kiinteistöjä, tiloja, palvelu- ja yhteistyömuotoja, organisoitumista, palvelurakenteita, tukipalveluja, rajapintoja sekä henkilöstöä.
 - Ylikunnallisen yhteistyön laajentaminen ja vahvistaminen, uudet kumppanuudet.
2. Kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden tavoitteellinen edistäminen
 - Riittävät resurssit kolmannen sektorin yhteistyöhön, fyysisen terveyden ja mielen hyvinvoinnin edistäminen, rajapinta hyvinvointialueen kanssa
3. KymiRing –yhteistyösuunnitelman laatiminen, yhteistyöverkoston kokoaminen, maksimaalisen alueellisen hyödyn tavoittelu.
 - Tapahtumat, tilaisuudet, markkinointiyhteistyö, näkyvyys, oheispalvelut, joukkoliikenne, sijoittumismarkkinointi
4. Elämysmatkailuhankkeen ja –verkoston kokoaminen Kymijoen ja lähiluonnon uusien mahdollisuuksien ympärille.
 - Reitistöt, Kimolan kanava, retkeily- ja käyntikohteet, uimarannat, kulttuuri- ja liikuntapalvelut kuntalaisten ja matkailijoiden hyödynnettäväksi
5. Kuntakuvakampanja, jolla pyritään ohjaamaan kuntakuvaa aktiivisen, yhteistyökykyisen ja rohkean suuntaan.
 - Monikanavaisesti ja vuorovaikutteisesti, kutsutaan mukaan kuntalaiset, henkilöstö, luottamushenkilöt ja sidosryhmät
6. Edunvalvontasuunnitelman laatiminen
 - Tunnistetaan keskeiset edunvalvontakohteet ja kumppanuudet
7. Uudenlaisten osallistumis- ja vaikuttamismuotojen (suorempi demokratia) kokeileminen ja käyttöönotto aktiivisen vuoropuhelun synnyttämiseksi.
8. Valiokuntatyön edelleen kehittäminen sekä valmistelun ja päätöksenteon sujuvoittaminen, läpinäkyvyyden lisääminen.

Talousarviotyössä tulee toimialojen esittää konkreettiset toimenpiteen strategisten projektien eteenpäin viemiseksi. Toimenpiteen ja niillä tavoiteltavat vaikutukset tulee avata talousarvioteksteissä.

Arvio talouskehitykseen vaikuttavista tekijöistä

Verotulot

Verotulojen osalta ennakkoinnin pohjana on käytetty Kuntaliiton verotulokehikon kuntakohtaista ennustetta. Väkiluvun vähentymisen ja aikaisempien ennusteiden ja toteumien perusteella ennustetta ei ole otettu täysimääräisenä raamilaskennan pohjaksi.

TILIVUOSI	2023	2024	2025**	2026**	2027**	2028**
Verolaji						
Kunnallisvero	11 023	10 922	10 887	11 392	11 556	11 910
Muutos %	-50,1	-0,9	-0,3	4,6	1,4	3,1
Yhteisövero	1 138	890	891	962	1 018	1 069
Muutos %	-43,4	-21,8	0,1	7,9	5,9	4,9
Kiinteistövero	3 351	3 489	3 603	3 616	3 616	3 616
Muutos %	6,4	4,1	3,3	0,4	0,0	0,0
VEROTULOSSI KIRJATTAVA	15 513	15 301	15 381	15 970	16 191	16 595
Muutos %	-43,1	-1,4	0,5	3,8	1,4	2,5

Veroennustekkehikko on julkaistu 14.8.

Valtionosuudet

Kuntaliiton ennakkolaskelma 13.8.2025 vuoden 2026 valtionosuuksista perustuu VM:n OKM:n ennakkolaskelmiin.

Ennakkotiedot vuodelle 2026:

A Asukasluku 31.12.2024	6 401
B Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ilman tausta	1 352 912
C Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	2 616 554
D Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-642 496
E (B+C+D) Valtionosuudet yhteensä	3 326 970
F Verotulomenetysten korvaus	853 094
G Verotulojen maksun lykkäysmenettely, takaisinperintä	-
H Valtionosuudet (E+F+G)	4 180 064
Muutos euroa	-145 143
Muutos prosenttia	-3,4
Muutos €/asukas	-18

Muutostiedot on laskettu vuoden 2024 valtionosuuspäätösten tiedoista.

Ohjeet talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluun

Tulot

Toimintatuottojen osalta tulee hinnoittelut tarkistaa yleinen kustannuskehitys ja ympäröivien kuntien maksutaso sekä talouden sopeutusohjelman kirjaukset huomioiden. Raamissa on arvioitu tulojen nousevan 2-5 prosenttia.

Osana talousarviotyötä on tarkistettava tuottojen kertymiseen vaikuttavien hinnastojen korotusaikataulu ja tehtävä realistinen suunnitelma hinnastomuutosten toteutuksesta talousarvion valmistelumateriaalin oheen.

Muut tuotot

Muita tuottoja odoteta kertyvän talouteen vaikuttavasti suhteellisesti aiemmalla tasolla. Yleisenä kasvuprosenttina on käytetty inflaatio-odotusta (n. 2,0 prosenttia) korkeampia arvoja.

Mahdollisia satunnaisia tuottoja kiinteistöjen myynnistä tai muista epävarmoista eristä ei budjetoida talousarvioon.

Henkilöstökustannukset

Vuoden 2026 talousarvion henkilökustannusten budjetointi toteutetaan resurssiin perustuvana budjetointina. Tämä toteutetaan niin, että toimialat ilmoittavat työvoimaresurssin tarpeen henkilöstöhallinnolle, jossa henkilöstöbudjetin eurot lasketaan. Henkilöstöbudjetoinnin pohjana on toteutuneet tilinpäätösluvut ja sen jälkeen tapahtuneet henkilöstömuutokset.

Palkkojen osalta budjetoinnissa lähtötasona käytetään vuoden 2025 elo tai syyskuun palkkoja (sen mukaan kumpi kuukausi kuvaa lähimmäksi oikein tilannetta), joihin on laskettu jo mukaan voimassa olevien työehtosopimusten mukaiset vuoden 2025 ja 2026 korotukset. Vuodelle 2025 lokakuussa tulee palkkakustannuksiin 2,5 % sopimuskorotus. Vuoden 2026 palkankorotuksiin varataan keskimäärin 2,87 prosentin korotus ja vuodelle 2027 2,8 prosenttia ja vuodelle 2028 1,5 %.

Sivukulujen ennakoidaan kasvavan samassa suhteessa. Ohjelmallinen sivukulujen laskenta on päivitetty ja taloussuunnitteluohjelma laskee sivukulut automaattisesti syötettyjen palkkasummien (tilit 4001-4006) perusteella. Ennen vuoden 2025 lukujen varmistumista käytetään ohjelmassa ennakkotietoja ja tarvittaessa nämä päivitetään keskitetysti laskentaan tietojen vahvistuttua.

Palkkakustannuksien osalta tulee huomioida niiden tiliöinti oikein eri palkkatileille. Vuoden 2025 pohjatiedot tulee tarkistaa, jotta esim. vakinaisten ja määräaikaisten palkat tiliöidään talousarvioon ja Populukseen oikein.

Esimerkki kokoaikaisen henkilön palkkakustannusten laskennasta:

Varsinainen palkka (tehtäväkoht + lisät) x 12,6 (12kk + lomaraha 0,6kk) = Palkkasumma/vuosi.

Lomarahaprosentti vaihtelee työehtosopimuksen mukaisin kertymin kuukausittaisen lomarahaprosentin ollessa 4, 5 tai 6 prosenttia. Koko vuoden (12kk) ajalta lomarahaa kertyy näin 48 – 72 prosenttia kuukausipalkasta. Laskennassa voidaan käyttää keskiarvona 60 prosenttia, ellei ole tiedossa työntekijöiden enemmistön painottuvan korkeampaan prosenttiin.

Henkilöstösuunnittelu

Toimialojen henkilöstösuunnittelu tulee tehdä koko suunnitelmakaudelle siten, että erikseen toimitettavalla pohjalla ilmoitetaan nykyinen henkilöstö sekä tulevat muutokset seuraavan kolmen vuoden sisällä. Muutokset tulee perustella ja ennakoida. Taulukkopohjassa tulee ilmoittaa mahdollisten uusien vakanssien osalta arvioitu aloittamisajankohta (kk). Henkilöstökulujen suunnittelu vuosille 2026-2028 tulee perustua ko. taulukkoon.

Vakanssirekisterin päivittämistä jatketaan vastaamaan talousarvion suunnitelmaa.

Kaikki henkilöstölisäykset tulee lähtökohtaisesti suunnitella siten, että kustannukset kompensoidaan tuottoja lisäämällä, esim. hankerahoituksella ja niistä tulee esittää selvä suunnitelma talousarviotyön ohessa.

Täyttölupakäytännön muuttamista valmistellaan siten, että aiempaa lyhyemmätkin vakanssien täyttämiset edellyttävät täyttöluvan. Mikäli talousarvioon esitetään uusia vakansseja, tulee ne ilmetä selvästi talousarvion tekstiosassa.

Kustannustaso

Kustannusten osalta nousua on sisällytetty talousarviossa henkilöstökulujen lisäksi muihinkin kulueriin. Menopaineet on sopeutettava talousarvioraamin tasoon menoja vähentämällä tai tuloja lisäämällä.

Investoinnit

Investointien osalta pohjatieto vuoden 2025 talousarvion mukaista investointisuunnitelmaa. Investointien toteutusaiakataulua ja vaikuttavuutta strategian tavoitteiden osalta tulee arvioida kriittisesti. Erityistä huomiota investointien talousarviosuunnittelussa tulee kiinnittää siihen, että investoinnit saadaan käynnistettyä ja läpivietyä talousarviovuoden aikana.

Jokaiselle investoinnille on esitettävä suunnitelma ja lyhyt kuvaus, mitä hankkeessa aiotaan toteuttaa ja miksi investointi on tarpeen toteuttaa. Lähtökohtana on, että investointiohjelmaan toteutusvuodelle kirjattavat investoinnit on suunniteltu peruslähtökohdiltaan riittävän selkeästi, vaikka yksityiskohtaista suunnittelua ei olisi viety loppuun.

Merkittävien hankkeiden suunnitelmien muuttuessa ja siirtyessä tulee investointiohjelman kokonaisuutta tarkistaa.

Investointiohjelman ruutuihin merkitään alustava investoinnin toteuttamisvaiheiden aikataulu (suunnittelu, kilpailutus, toteutus).

Malli

Esimerkki investointi											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Suunnittelu			Kilpailutus 15.4.-5.5			Toteutus					

Poistot määritellään investointiohjelman pohjalta Kasperikäyttöomaisuuskirjanpito-ohjelmalla ennakoitujen valmistusajan mukaisesti.

Talousarvion valmistelun materiaaleissa tulee esittää informatiivinen tieto kaikista suunnitelluista vuosikorjaushankkeista talousarviovuodelle. Osa näistä hankkeista on käyttötalouden menoihin budjetoituja hankkeita.

Tietojen syöttäminen taloussuunnitteluohjelmaan

Toimialat syöttävät keskitetysti tiedot taloussuunnitteluohjelmaan annetun aikataulun puitteissa. Tekstiosat toimitetaan word-dokumenttina mallipohjaan syötettynä.

Ohjelmaan syötettävät luvut pyöristetään lähimpiin täysiin satoihin euroihin pyöristyssääntöjä noudattaen. Ohjelman laskemia lukuja (mm. sivukulut) ei pyöristetä.

Toimialat syöttävät tiedot myös vuosille 2027–2028 taloussuunnitteluohjelmaan niille varattuihin sarakkeisiin tämän ohjeen mukaisilla prosenteilla laskettuna ja toiminnalliset muutokset huomioiden.

Mahdolliset seuranta ja raportointitarpeet pyritään kattamaan kohteilla ja hankkeilla kirjanpidossa ja kustannuspaikkoja ei perusteta, ellei siihen ole toiminnan kannalta välttämätöntä syytä. Olemassa olevia kustannuspaikkoja voidaan muokata talousarvioprosessin aikana hallinto- ja talousjohtajan ja pääkirjanpitäjän antamien ohjeiden mukaisesti (perusteena siirtyminen tehtäväluokituksesta palveluluokitukseen kustannusten tilastoinnissa).

Kustannuspaikkojen mahdolliset muutostarpeet käydään läpi talousarviotyön osana ja ne on tuotava esille mahdollisimman pian, syyskuun loppuun mennessä.

	Alkuperäinen				muutos TP24- TPE25	RAAMI26	muutos TA25- Raami 26
	TP2024	TA 2025	TA + TA muutos 2025	TPE 2025			
Tuloslaskelma							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	4 643 907	4 788 654	4 788 654	4 788 654	3,1 %	4 884 000	2,0 %
Maksutuotot	423 583	418 920	418 920	418 920	-1,1 %	432 000	3,1 %
Tuet ja avustukset	365 167	250 000	250 000	250 000	-31,5 %	300 000	20,0 %
Muut toimintatuotot	3 166 953	3 266 236	3 266 236	3 266 236	3,1 %	3 332 000	2,0 %
	8 599 610	8 723 810	8 723 810	8 723 810	1,4 %	8 948 000	2,6 %
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-10 098 740	-10 491 994	-10 491 994	-10 491 994	3,9 %	-10 850 000	3,4 %
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-2 086 767	-2 244 057	-2 244 057	-2 244 057	7,5 %	-2 280 000	1,6 %
Muut henkilösivukulut	-285 206	-277 309	-277 309	-277 309	-2,8 %	-290 000	4,6 %
Henkilöstökulut	-12 470 713	-13 013 360	-13 013 360	-13 013 360	4,4 %	-13 420 000	3,1 %
Palvelujen ostot	-7 627 857	-8 383 346	-8 383 346	-8 383 346	9,9 %	-8 750 000	4,4 %
Aineet,tarvikkeet, tavarat							
Ostot tilikauden aikana	-2 103 303	-2 187 442	-2 187 442	-2 187 442	4,0 %	-2 120 000	-3,1 %
Avustukset	-802 485	-1 023 000	-1 023 000	-1 023 000	27,5 %	-1 023 000	0,0 %
Muut toimintakulut	-2 493 659	-2 614 606	-2 614 606	-2 614 606	4,9 %	-2 544 000	-2,7 %
	-25 498 017	-27 221 755	-27 221 755	-27 221 755	6,8 %	-5 687 000	-79,1 %
TOIMINTAKATE	-16 898 406	-18 497 945	-18 497 945	-18 497 945	9,5 %	-18 909 000	2,2 %
Verotulot	15 300 583	15 500 000	15 500 000	15 400 000	0,6 %	16 500 000	6,5 %
Valtionosuudet	3 886 349	4 276 200	4 276 200	4 276 200	10,0 %	4 180 000	-2,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	223 429	100 000	100 000	100 000	-55,2 %	150 000	50,0 %
Muut rahoitustuotot	253 477	120 000	120 000	120 000	-52,7 %	200 000	66,7 %
Korkokulut	-134 241	-60 000	-60 000	-60 000	-55,3 %	-60 000	0,0 %
Muut rahoituskulut	-4 628	-10 000	-10 000	-10 000	116,1 %	-10 000	0,0 %
VUOSIKATE	2 626 563	1 428 255	1 428 255	1 328 255	-49,4 %	2 051 000	43,6 %
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunn.mukaiset poistot	-1 772 408	-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000	1,6 %	-2 000 000	11,1 %
Arvonalentumiset							
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tuotot ja kulut	-858 191	5 375 000	5 875 000	5 824 430	-778,7 %	0	-100,0 %
TILIKAUDEN TULOS	-4 035	5 003 256	5 503 255	5 352 685	-132756,4 %	51 000	-99,1 %
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	69 829	50 000	50 000	50 000	-28,4 %	0	-100,0 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	65 794	5 053 256	5 553 255	5 402 685	8111,5 %	51 000	-99,1 %

Talousarvioraami vuodelle 2026 sisältää veronkorotuksen 8,6 % -> 9,0 % eli kunnallisveron korotuksen 0,4 prosenttiyksikköä. Veronkorotuksen mahdollisuus on tuotu esille Talousarviokirjassa 2025.